

บันทึก

เรื่อง การนับเวลาราชการของผู้ที่มีอายุครบ ๖๐ ปี (กรณีนายเกษม ทิพย์จันทร์
ร้องเรียนต่อท่านนายกรัฐมนตรี) และเรื่องหลักเกณฑ์การคำนวณเกษียณอายุ
ราชการ (กระทรวงการคลังขอให้พิจารณาให้ความเห็น)

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.๐๔๐๓/๙๐๐๓ ลงวันที่ ๒๕
กรกฎาคม ๒๕๐๙ แจ้งว่าท่านนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ส่งเรื่องการนับเวลาราชการของผู้ที่มีอายุ
ครบ ๖๐ ปี ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเป็นการด่วน ในปัญหาเกี่ยวกับนาย
เกษม ทิพย์จันทร์ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ได้ร้องเรียนต่อท่านนายกรัฐมนตรีว่า ผู้ร้องซึ่งเกิดวันที่ ๑
ตุลาคม ๒๔๔๙ ควรจะออกจากราชการในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ หรือในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๙
ถ้าถือตามระเบียบของกระทรวงการคลังแล้วผู้เกิดในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๔๙ จะต้องออกจาก
ราชการเพราะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๐๙ การถือปฏิบัติตามระเบียบ
ดังกล่าวทำให้ผู้ร้องซึ่งเกิดวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๔๙ มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ต้องออกจากราชการ
ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๐๙ นั้น ผู้ร้องเห็นว่าไม่ถูกต้องตนเองควรมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ใน
วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๙ ซึ่งอยู่ในเขตงบประมาณใหม่แล้ว (คือเกิดในวันที่ใช้งบประมาณใหม่) ยัง
มีสิทธิรับราชการต่อไปอีกหนึ่งปีโดยจะออกจากราชการในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ ทั้งนี้โดยอาศัย
หลักกฎหมายทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๘ อันเป็นหลักในการนับ
ระยะเวลาโดยนับอายุเริ่มต้นแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๔๔๙ เป็นหนึ่ง เป็นต้นไป ไม่ใช่นับวันเกิดวันที่
๑ ตุลาคม ๒๔๔๙ เป็นหนึ่ง เป็นวันแรก เพราะพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ พ.ศ. ๒๔๙๔
ไม่ได้มีบทบัญญัติเป็นพิเศษเกี่ยวกับการนับอายุไว้ จึงต้องอาศัยหลักกฎหมายทั่วไป คือประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๘

อนึ่ง ได้มีหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.๐๔๐๓/๙๓๕๑ ลงวันที่ ๓
สิงหาคม ๒๕๐๙ แจ้งเพิ่มเติมมาว่า เมื่อได้ส่งเรื่องนายเกษม ทิพย์จันทร์ ให้พิจารณาแล้ว
กระทรวงการคลังได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับเรื่องหลักเกณฑ์การ
คำนวณเกษียณอายุราชการ ซึ่งเป็นเรื่องในทำนองเดียวกันนั้นอีก สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาจึงได้ดำเนินการให้รวมพิจารณาเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการ
ร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญสมควรจะนำเสนอในที่ประชุม
กรรมการร่างกฎหมายครบคณะวินิจฉัย เพราะผลของคำวินิจฉัยในเรื่องนี้อาจกระทบกระเทือนถึง
หลักปฏิบัติของกระทรวงการคลังด้วย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้นำเสนอกรรมการ
ร่างกฎหมายครบคณะพิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย ครบคณะ) ได้ประชุม พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว ปรากฏผลการลงมติว่า กรรมการฝ่ายข้างมาก (๑๗ เสียงต่อ ๑๒ เสียง) มีความเห็นว่า การคำนวณนับอายุของบุคคลเป็นการนับระยะเวลาอย่างหนึ่ง ฉะนั้น โดย บทบัญญัติของมาตรา ๑๕๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อการนับระยะเวลาเพื่อ คำนวณอายุของบุคคลในกรณีนี้ไม่มีกำหนดไว้เป็นประการอื่นโดยกฎหมายหรือกฎข้อบังคับ โดย คำสั่งศาล หรือโดยนิติกรรม การนับระยะเวลาในกรณีนี้ก็ต้องนับตามกฎหมายเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๕ อันว่าด้วยระยะเวลา การคำนวณนับอายุ ในกรณีนี้นับเป็นปีที่ต้องเริ่มต้นนับระยะเวลาตามมาตรา ๑๕๘ คือ มีให้นับวันแรกแห่งระยะเวลาย นั้นรวมเข้าด้วย ดังนั้นกรณีนายเกษม ทิพยจันทร์ ผู้เกิดในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๔๙ จึงต้องเริ่มนับ ระยะเวลาในการคำนวณอายุตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๔๔๙ ส่วนวันสิ้นสุดแห่งระยะเวลาคือวันที่ นายเกษม ทิพยจันทร์ จะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ จะเป็นวันใดนั้นต้องเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๕๙ ซึ่งมาตรา ๑๕๙ นี้บัญญัติว่าระยะเวลาย่อมสิ้นสุดลงในวันก่อนจะถึงวันแห่งปีสุดท้าย อันเป็นวันตรงกับวันเริ่มระยะเวลานั้น ปีสุดท้ายแห่งระยะเวลาในกรณีนี้คือปีที่นายเกษม ทิพย จันทร จะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ จึงเป็นปี พ.ศ. ๒๕๐๙ วันในปีสุดท้ายที่ตรงกับวันเริ่มนับ ระยะเวลาคือวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๐๙ ระยะเวลาย่อมสิ้นสุดลงในวันก่อนหน้านั้น ฉะนั้น ระยะเวลา จึงสิ้นสุดคือจะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๙ เมื่อนายเกษม ทิพยจันทร์ จะมี อายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๙ ซึ่งอยู่ในเขตปีงบประมาณใหม่ นายเกษม ทิพย จันทร จึงมีสิทธิรับราชการต่อไปอีกหนึ่งปี

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๐๙